

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Σεπτεμβρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4822

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 1223/11-7-2022

Τροποποίηση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Ορθόδοξη Θεολογία» («MA in Orthodox Theology»).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4485/2017 «Οργάνωση και Λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114), και ειδικότερα τα άρθρα 30 έως και 37, 45 και 85.
2. Την υπό στοιχεία 163204/Ζ1/29-9-2017 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.
3. Την υπό στοιχεία 216772/Ζ1/8-12-2017 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων «Τρόπος κατάρτισης του αναλυτικού προϋπολογισμού λειτουργίας και της έκθεσης βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Β' 4334).
4. Τις παρ. 7 και 8 του άρθρου 19 και την παρ. 3α του άρθρου 42 του ν. 4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 38).
5. Τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 101 του ν. 4547/2018 (Α' 102).
6. Τον ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195).
7. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).
8. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).
9. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.
10. Την υπ' αρ. 1012/07-09-2018 (Β' 4390) απόφαση

της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία ιδρύθηκε το ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία».

11. Την υπ' αρ. 1099/21-11-2018 (Β' 5509) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία».

12. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ (12η συνεδρίαση 8-6-2022)

13. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (29η συνεδρία 01-07-2022).

14. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

την τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ, με τίτλο «Ορθόδοξη Θεολογία» («MA in Orthodox Theology»), από το ακαδημαϊκό έτος 2022-23, ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Αντικείμενο - Σκοπός

Αντικείμενο του ΠΜΣ στην «Ορθόδοξη Θεολογία» είναι η εμπάθунση και εξειδίκευση στη θεολογία που παρέχεται στο Προπτυχιακό πρόγραμμα, δηλαδή η επιστημονική προσέγγιση στη γένεση, την ιστορική πορεία της Ορθόδοξης χριστιανικής διδασκαλίας σε διάλογο και συνάντηση με τα νεότερα φιλοσοφικά ρεύματα, τις επιστήμες και τις τέχνες, με τις άλλες χριστιανικές ομολογίες αλλά και με άλλες θρησκείες ή άλλες εκφάνσεις του θρησκευτικού φαινομένου, καθώς και με τον σύγχρονο διεπιστημονικό διάλογο.

Σκοπός του ΠΜΣ είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό αντικείμενο της Θεολογίας, ώστε να επιτευχθεί: α) η δημιουργία φυτρωρίου νέων ερευνητών, β) η προώθηση της επιστημονικής έρευνας, διεπιστημονικά, διατμηματικά, διαπανεπιστημιακά και διακρατικά, γ) η κατάρτιση ειδικευμένων στελεχών για την Εκκλησία, την Εκπαίδευση, την Κοινωνική Πρόνοια και τον Πολιτισμό, και δ) την καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των Θεολογικών Σχολών τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό για την προώθηση του διαλόγου (διορθόδοξου, διαχριστιανικού, διαθρησκειακού και διαπολιτισμικού).

Μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, το ΠΜΣ οδηγεί

στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Ορθόδοξη Θεολογία» στις κάτωθι ειδικεύσεις:

1. «Βιβλικές Σπουδές» (Biblical studies)

με επιστημονικά πεδία/κατευθύνσεις: α) Ερμηνεία και Θεολογία της Π.Δ., β) Ερμηνεία και Θεολογία της ΚΔ., γ) Αρχές και προϋποθέσεις της βιβλικής ερμηνευτικής, δ) Ιστορία Εποχής της ΠΔ και Ιουδαϊκή Παράδοση, ε) Ιστορία Εποχής της ΚΔ και η Συνάντηση Χριστιανισμού-Ελληνισμού, στ) Βιβλική Αρχαιολογία, και ζ) Ιστορία διαμόρφωσης και εξέλιξης του Κανόνα της Αγίας Γραφής.

2. «Πατερικές και Ιστορικές Σπουδές - Χριστιανική Αρχαιολογία» (Patristic and Historical Studies-Christian Archaeology)

με επιστημονικά πεδία/κατευθύνσεις: α) Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία, β) Ιστορία της Εκκλησίας της Ελλάδος, γ) Ιστορία των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και των Σλαβικών Εκκλησιών, δ) Ιστορία Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών, ε) Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία, στ) Κανονικό Δίκαιο (Παράδοση και Θεολογία), ζ) Ιστορία Θρησκευμάτων, η) Ιστορία της Λατρείας, θ) Ομιλητική, ι) Ιεραποστολική, ια) Πατρολογία (Ελληνική, Λατινική και Συριακή), ιβ) Εκκλησιαστική Γραμματεία και Θεολογία και ιγ) Πατερική Θεολογία.

3. «Συστηματική Θεολογία και Επιστήμες της Αγωγής» (Systematic Theology and Education Sciences)

με επιστημονικά πεδία/κατευθύνσεις: α) Ιστορία Δογμάτων και Συμβολική, β) Δογματική, γ) Ηθική, δ) Φιλοσοφία, ε) Απολογητική, στ) Εγκυκλοπαίδεια της Θεολογίας, ζ) Οικουμενική Κίνηση (Ιστορία και Θεολογία), η) Ποιμαντική, και θ) Χριστιανική Αγωγή και Θρησκευτική Εκπαίδευση.

Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Άρθρο 2

Δομή και Όργανα του ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με το ν. 4485/2017 είναι:

1. Η Συνέλευση του Τμήματος.

2. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ: απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στην επιτροπή. Πρόεδρος της ΣΕ είναι ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση μεταξύ των μελών της ΣΕ. Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- Εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ.

- Εισηγείται τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών, ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

- Εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης σπουδών, κ.ά. και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

- Η Συντονιστική Επιτροπή τεκμηριώνει και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος ως προς την οικονομική διαχείριση του Προγράμματος και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών, πιστοποιεί δε την σχέση εκπαιδευτικών αναγκών με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

3. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ και ο Αναπληρωτής του: Ο Διευθυντής του ΠΜΣ είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή. Επιπλέον, είναι μέλος και Πρόεδρος της ΣΕ. Ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντή. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ.

β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ.

γ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

δ) Είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών μετά από έγκριση της ΣΕ.

ε) Κατά τη λήξη της θητείας του, καθώς και της ΣΕ, συντάσσει αναλυτικό απολογισμό του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του. Σε περίπτωση προγραμματισμένης ή μη απουσίας του Δ/ντή περισσότερο από τρεις μήνες αντικαθίσταται από την Συνέλευση Τμήματος.

Το ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία» υποστηρίζεται από Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στο Τμήμα Θεολογίας του ΕΚΠΑ και βρίσκεται υπό την επιστοασία της Γραμματείας του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ, όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της ΣΕ, την καταχώριση βαθμολογιών κ.λπ.

Άρθρο 3

Κατηγορίες και αριθμός εισακτέων

Στο ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία» γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017.

Το ΠΜΣ «Ορθόδοξης Θεολογίας» θα δέχεται σαράντα δύο (42) φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος, δηλαδή δεκατέσσερις (14) μεταπτυχιακούς φοιτητές ανά ειδικευση, και προγραμματίζεται να απασχολεί είκοσι τρεις (23) συνολικά διδάσκοντες, το σύνολο των Καθηγητών του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ. Αυτό αντιστοιχεί σε 0,55 διδάσκοντες ανά φοιτητή.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα ΠΜΣ του Τμήματος Θεολογίας είναι περίπου εκατόν τριάντα (130) ανά έτος σε σχέση και με τον αριθμό των περίπου διακοσίων πενήντα (250) προπτυχιακών φοιτητών ανά έτος και των είκοσι τριών (23) διδασκόντων του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

Άρθρο 4

Τρόπος Εισαγωγής

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με το ν. 4485/2017 και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Κάθε Μάιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Θεολογίας του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία». Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής.
2. Βιογραφικό σημείωμα.
3. Επικυρωμένο Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών.
4. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, εάν υπάρχουν
5. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.
6. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.
7. Δύο συστατικές επιστολές.
8. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας ξένης γλώσσας, επιπέδου B2.

Για τους αλλοδαπούς, εκτός από τα προαναφερθέντα δικαιολογητικά κρίνεται υποχρεωτική: (α) η κατάθεση της ισοτιμίας του βασικού πτυχίου, όπως αυτή πιστοποιείται από τον ΔΟΑΤΑΠ και (β) η Βεβαίωση Ελληνομάθειας, η οποία χορηγείται από το Διδασκαλείο της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Η Βεβαίωση Ελληνομάθειας απαιτείται και για τους υποτρόφους.

Οι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ εκτός της Θεολογίας γίνονται δεκτοί, εφόσον υποστούν προ της συμμετοχής τους στις εισαγωγικές εξετάσεις του Π.Μ.Σ. επιτυχή δοκιμασία στα κατωτέρω τέσσερα (4) μαθήματα κορμού του Τμήματος Θεολογίας: (α) Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη, (β) Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία, (γ) Δογματική και (δ) Πατρολο-

γία. Η βάση επιτυχίας είναι το πέντε (5) κατά τη βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) χωρίς την χρήση κλασματικού μέρους στις γραπτές εξετάσεις.

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται βάσει των εξής κριτηρίων:

1) Ο γενικός βαθμός του πτυχίου τουλάχιστον «λίαν καλώς».

2) Ο μέσος όρος των προπτυχιακών μαθημάτων ανά Ειδικευση τουλάχιστον «λίαν καλώς».

3) Η βάση επιτυχίας πέντε (5) κατά τη βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους στις γραπτές εξετάσεις (α) της ξένης γλώσσας για τους μη κατέχοντες πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, (β) του γνωστικού αντικείμενου της Ειδικευσης όπως αυτό προσδιορίζεται από τη ΣΕ και (γ) του επιστημονικού πεδίου κατεύθυνσης, όπως και αυτό προσδιορίζεται από τη ΣΕ.

4) Η βάση επιτυχίας πέντε (5) κατά τη βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους στην προφορική συνέντευξη του υποψηφίου ενώπιον των μελών ΔΕΠ της οικείας Ειδικευσης, όπου συνεκτιμάται και το τυχόν επιστημονικό έργο του.

Η Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν προτάσεως της Σ.Ε., ορίζει δύο (2) μέλη ΔΕΠ για κάθε Ειδικευση, τα οποία αξιολογούν και βαθμολογούν τα γραπτά με κλίμακα από ένα έως δέκα (1-10), με βάση το πέντε (5), καθώς επίσης και τον αναβαθμολογητή σε περίπτωση απόκλισης της βαθμολογίας των δύο βαθμολογητών άνω των τριών (3) μονάδων.

Η ΣΕ αθροίζει τις βαθμολογίες κάθε γραπτού και υπολογίζει το μέσο όρο της βαθμολογίας των δύο εξεταστών ή αποδέχονται τη βαθμολογία του αναβαθμολογητού σε περίπτωση απόκλισης της βαθμολογίας των δύο εξεταστών. Στη συνέχεια αποκαλύπτονται τα ονόματα των υποψηφίων, αθροίζονται οι μέσοι όροι από τα δύο (2) μαθήματα (Ειδικευσης και Κατεύθυνσης-Επιστημονικού Πεδίου) κάθε υποψηφίου και συντάσσεται η κατάσταση βαθμολογίας των εξετασθέντων και ο ειδικός κατάλογος των επιτυχόντων κατά Ειδικευση, ο οποίος υποβάλλεται στη Συνέλευση για τα περαιτέρω. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται από τη Γραμματεία με το τελικό άθροισμα της βαθμολογίας του κάθε υποψηφίου. Οι ισοβαθμήσαντες με τον τελευταίο επιτυχόντα γίνονται δεκτοί.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ανακοινώνεται η ημερομηνία διεξαγωγής των εξετάσεων και η εξεταστέα ύλη.

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η ΣΕ καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση. Οι επιτυχόντες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός δέκα (10) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

Άρθρο 5

Διάρκεια Φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

(ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές πλήρους φοίτησης και σε έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μερικής φοίτησης, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές πλήρους φοίτησης και σε οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μερικής φοίτησης (στα οποία περιλαμβάνεται και η συγγραφή και η υποβολή της εργασίας), έπειτα από αίτηση του φοιτητή και απόφαση της Συνέλευσης.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή φοίτησης δεν υπερβαίνει τα δύο συνεχόμενα εξάμηνα.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών

Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό ή και το εαρινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους, μετά από εισήγηση της ΣΕ και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, κ.ά. καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση και διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα.

Α. Το πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδικευση διαμορφώνεται ως εξής:

1. Ειδίκευση: «Βιβλικών Σπουδών»

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Μεθοδολογία και κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης»	26	10
Περιεχόμενο: Εισαγωγή στις επιστημονικές μεθόδους ερμηνείας της Καινής Διαθήκης. Ερμηνευτικά θέματα και προβλήματα από τα ευαγγέλια, τις Πράξεις των Αποστόλων, τις παύλειες επιστολές και την Αποκάλυψη. Υποδειγματική ερμηνευτική προσέγγιση αντιπροσωπευτικών περικοπών. Σύνδεση μεθοδολογίας, ερμηνείας και θεολογίας. Η πατερική ερμηνεία υπό το φως των σύγχρονων επιστημονικών ερμηνευτικών μεθόδων.		
«Ζητήματα Ερμηνείας και Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης»	26	10
Περιεχόμενο: Ζητήματα Ιστορίας της Ερμηνείας και της Ερμηνευτικής της Αγίας Γραφής, με έμφαση στην Καινή Διαθήκη. Προβλήματα θεωρητικά και πρακτικά, θεολογικά και μεθοδολογικά. Παραδείγματα και εφαρμογές με βάση παραδοσιακές και σύγχρονες μεθόδους ερμηνείας του κειμένου της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.		
«Προβλήματα Εισαγωγής στην ΚΔ»	26	10
Θεμελιώδες πρόβλημα της Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη αποτελεί η ιστορία της γένεσης και διαμόρφωσης του Κανόνα της Κ.Δ. Εξετάζεται: (1) το καίριο ερώτημα, το οποίο απασχολεί την έρευνα, περί της αφορμής και των αιτιών της συγκρότησης του Κανόνα της Κ.Δ., (2) τον καθορισμό των κριτηρίων κανονικότητας των βιβλίων της Κ.Δ., (3) τη σχέση Εκκλησίας και Κανόνα της Κ.Δ. Το μάθημα στοχεύει: (1) στην ανάδειξη του ρόλου της Εκκλησίας στη γένεση και διαμόρφωση του Κανόνα της Κ.Δ., (2) στην επισήμανση της ιστορικής εξέλιξης του Κανόνα και της τελικής συγκρότησής του, και (3) στη συγκριτική εξέταση των περί Κανόνα της Κ.Δ. αντιλήψεων της Ορθοδοξίας, του Ρωμαιοκαθολικισμού και του Προτεσταντισμού.		
«Τέκνα Αβραάμ» σε σύμπνοια και σε σύγκρουση: Ιστορία και πηγές μιας εκλεκτικής συγγένειας	26	10
Μελετώντας εμβριθώς πολλά κείμενα των πρώτων αιώνων μ.Χ., τόσο Χριστιανικά, όσο και Ραββινικά, εξετάζονται οι πεποιθήσεις, η κοινή καταγωγή και οι συχνά έντονες συζητήσεις ανάμεσα στα δυο 'τέκνα Αβραάμ'. Η προσοχή μας στρέφεται, επίσης, στον αποκαλούμενο 'διαχωρισμό των οδών' και στα αίτια που τον επέφεραν. Οι σπουδαστές θα πρέπει να είναι έτοιμοι για εκτεταμένη μελέτη των σχετικών έργων και για έναν υψηλό βαθμό συμμετοχής στο μάθημα. Για την αποφοίτησή τους απαιτείται παρουσίαση σχετικά σύντομης εργασίας και επιτυχημένη προφορική εξέταση.		
«Ο Μονοθεϊσμός στην Παλαιά Διαθήκη»	26	10

<p>Περιεχόμενο: Η εικόνα του βιβλικού μονοθεϊσμού είναι σύνθετη αποτελεί αντικείμενο έρευνας. Η Παλαιά Διαθήκη παρέχει μια βασική αφήγηση για την εκ μέρους του ανθρώπου γνώση του ενός Θεού. Σύμφωνα με την βιβλική ιστορία, ο μονοθεϊσμός δεν συνιστά μία αρχική κατάσταση στον κόσμο. Αντ' αυτού, ανήλθε στην παγκόσμια σκηνή με την εμφάνιση του Ισραήλ. Όταν ο Θεός του Ισραήλ, αποκαλύφθηκε αρχικά στους πατριάρχες και κατόπιν οριστικά στον Μωυσή και στους Ισραηλίτες στο όρος Σινά, έλαβε χώρα μία κεντρική στιγμή της παγκόσμιας ιστορίας: Η αποκάλυψη του ενός Θεού γνωστού με το ένα όνομα του τετραγράμματος. Ο μονοθεϊσμός του αρχαίου Ισραήλ θεωρείται ως επανάσταση κατά της θρησκευτικής σκέψης των γειτόνων του. Οι βιβλικές πηγές επηρέασαν και διαμόρφωσαν τη συζήτηση περί του βιβλικού μονοθεϊσμού. Ο μονοθεϊσμός φαίνεται να αντιπροσωπεύει μια εσωτερική- μακράιωνη ισραηλινή ιστορία, όχι ένα χαρακτηριστικό γνωστό από την αρχή της ιστορίας του Ισραήλ. Αυτή η μακρόχρονη διαδικασία του βιβλικού μονοθεϊσμού πρόκειται να εξεταστεί για να καταδειχθεί πρώτα απ' όλα την προέλευσή του και ακόμη περισσότερο η ανάδυση και η ανάπτυξή του.</p>		
«Θεολογία των βιβλίων των Μακκαβαίων»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Το μάθημα εστιάζει στα σημαντικότερα σημεία θεολογίας των τεσσάρων διαφορετικού περιεχομένου βιβλίων των Μακκαβαίων, τα οποία παρατίθενται από τη μετάφραση των Ο' και παραδίδονται από πολλές αρχαίες μεταφράσεις μεταξύ των οποίων η Vetus Latina. Αν και το Δ' Μακκαβαίων δεν περιελήφθη στα κανονικά βιβλία της Π.Δ., παρατίθεται από την έκδοση της Septuaginta και λόγω των υψηλών θεολογικών νοημάτων που παρουσιάζει συνεξετάζεται με τα προηγούμενα αυτού βιβλία.</p>		
	Σύνολο	78
		30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Θέματα Ερμηνείας και Θεολογίας των Επιστολών του Απ. Παύλου»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Εισαγωγικά στοιχεία για τον βίο και τις επιστολές του απ. Παύλου. Μελέτη αντιπροσωπευτικών κειμένων σχετικών με την παύλεια χριστολογία, σωτηριολογία, εσχατολογία, εκκλησιολογία και ανθρωπολογία. Θεώρηση σύγχρονων ερμηνευτικών τάσεων. Εξέλιξη της παύλειας θεολογίας μέσα στην παύλεια σχολή. Χρήση της Παλαιάς Διαθήκης. Θεώρηση των θεμάτων υπό το πρίσμα της ιστορίας της παράδοσης, της καθόλου παύλειας θεολογίας, καθώς και της ιστορίας της ερμηνείας.</p>		
«Πατερική Ερμηνευτική»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Η Πατερική Ερμηνευτική ως επιμέρους αντικείμενο της χριστιανικής Βιβλικής Ερμηνευτικής συνιστά ουσιαστικό μέρος της Ιστορίας της Ερμηνείας της Αγίας Γραφής και της Ερμηνευτικής της. Επισημαίνει την ανάγκη επιγνώσεως των πατερικών προϋποθέσεων της χριστιανικής και της σύγχρονης Ερμηνείας των Γραφών, αλλά και του διαλόγου με τις ερμηνευτικές μεθόδους του σήμερα, προς όφελος της κατανόησης ενός κειμένου που αναγινώσκεται επί αιώνες χωρίς διακοπή, ενώ τα αποτελέσματα της αναγνώσεώς του επηρεάζουν τη ζωή μας, τη ζωή και τη θεολογία της Εκκλησίας μέχρι σήμερα.</p>		
«Τα Χριστολογικά Προσωπία»	26	10
<p>Η συστηματική συνάθροιση, μεθοδική διάταξη και ερμηνευτική προσέγγιση των ποικίλων χριστολογικών τίτλων: (1) εκφράζει την περί Χριστού αντίληψη της πρώτης Εκκλησίας, (2) υποδηλώνει εξέλιξη θεολογική εντός της χριστολογικής διδασκαλίας της Καινής Διαθήκης, και (3) συμβάλλει στη βαθύτερη κατανόηση των ευαγγελικών κειμένων. Το μάθημα στοχεύει: (1) στη συνολική και πολυεπίπεδη ερμηνευτική ανάλυση των χριστολογικών προσωνυμίων, (2) στην επισήμανση της οργανικής, λεκτικής και θεολογικής συνάφειάς τους, (3) στη συγκριτική εξέταση προς τις έμμεσες χριστολογικές ομολογίες, διακηρύξεις ή δηλώσεις, και (4) στη θεολογική αλληλοσυμπλήρωση των ποικίλων και πολλαπλών μορφών χριστολογικής έκφρασης.</p>		
«Ιουδαϊσμός, Ραββινική γραμματεία και θεολογία»	26	10
<p>Με τη μελέτη επιλεγμένων κειμένων από τη Μισνά, το Ταλμούδ, το Μιντράς, αλλά και άλλα ιουδαϊκά κείμενα, παρουσιάζεται ο τρόπος σκέψης των Ραββίνων της αρχαιότητας και του Μεσαίωνα, οι μέθοδοι ερμηνείας που ακολουθούσαν, αλλά και η θεολογία των Ιουδαίων Σοφών. Σκοπός του μαθήματος είναι να παρουσιαστεί ένα σημαντικό, αλλά παραμελημένο στη χώρα μας σώμα κειμένων, η ύπαρξη του οποίου έπαιξε σπουδαίο ρόλο στις σχέσεις τόσο με τους Χριστιανούς, όσο και με τους Μουσουλμάνους του Μεσαίωνα και αργότερα. Προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο μάθημα είναι η καλή γνώση Εβραϊκής και Αραμαϊκής και η καλή διάθεση για εργασία πάνω σε κάποια μάλλον στριφνά κείμενα.</p>		
«Ο ιερός χώρος στην Αγία Γη»	26	10

<p>Περιεχόμενο: Ο ιερός χώρος στη Γη της Χαναάν, στη Γη της Επαγγελίας για το λαό του Ισραήλ, στην Αγία Γη για όλους τους Χριστιανούς εμφανίζεται ως ιδέα από τους αρχαιότετους χρόνους και προσλαμβάνει διαχρονικά διαφορετική σημασία. Αρχικά η έννοια του ιερού χώρου αναπτύσσεται από τους Χανααναίους και ακολούθως από τους Ισραηλίτες με τα ιερά των Πατριαρχών, την Σκηνή του Μαρτυρίου και τους Ναούς του Σολομώντα, του Ζοροβάβελ και του Ηρώδη που ανοικοδομήθηκαν προς τιμή του Θεού. Η έλευση και δράση του Υιού και Λόγου του Θεού, του Ιησού επί γης διαφοροποίησε την έννοια του ιερού χώρου στην Γη της Παλαιστίνης και πλέον αυτή προσέλαβε μία νέα διάσταση, η οποία συνδέθηκε με τα προσκυνήματα, τα οποία συνδέθηκαν με την παρουσία του Χριστού ή των μαθητών του. Η θεσμοθέτηση των ιερών χώρων της Χριστιανοσύνης στην Αγία Γη κατά την εποχή του Μεγάλου Κωνσταντίνου με την ταυτοποίηση του Παναγιού Τάφου αποτελεί σταθμό στην παγκόσμια ιστορία, καθώς πέραν της θρησκευτικής σημασίας προσλαμβάνει και εθνική - πολιτιστική διάσταση, αφού σταδιακά στο πέρασμα των αιώνων σηματοδοτεί την αέναη ελληνική παρουσία και τη συνεπή καλλιέργεια του Ορθόδοξου Χριστιανικού Πολιτισμού.</p>		
«Απόκρυφη Βιβλική Γραμματεία»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Απόκρυφα ονομάζονται τα βιβλία εκείνα που για διάφορους λόγους αποκλείστηκαν από τον Κανόνα της Αγίας Γραφής και κατά συνέπεια δεν είχαν θέση στη δημόσια λατρεία. Επομένως, στο μάθημα γίνεται λόγος τόσο για τα Απόκρυφα της Παλαιάς όσο και για τα Απόκρυφα της Καινής Διαθήκης γενικώς. Οι φοιτητές εισάγονται στη Απόκρυφη Βιβλική Γραμματεία, γνωρίζουν τα βιβλία που ανήκουν σ' αυτήν και μελετούν το περιεχόμενο κατ' επιλογήν βιβλίων αυτής. Το μάθημα δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στα Απόκρυφα βιβλία της Π. Διαθήκης, Ψευδεπίγραφα για τους Προτεστάντες.</p>		
Σύνολο	78	30

Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Χριστολογία και Σωτηριολογία στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Εισαγωγικά ζητήματα, ιστορικοκριτική, αφηγηματολογική και θεολογική ερμηνεία, τοποθέτηση στο κοινωνικοϊστορικό πλαίσιο της εποχής της Καινής Διαθήκης, ανάλυση ιδιαίτερων θεολογικών χαρακτηριστικών σε σύγκριση με άλλα βιβλία της Καινής Διαθήκης, ιστορία ερμηνείας.</p>		
«Μυστικός Ιουδαϊσμός - Μανδαϊκή Μυθοσοφία: Αφορμές, επιρροές, και εξέλιξη»	26	10
<p>Ο ελάχιστος γνωστός εσωτερικός κόσμος των Ιουδαίων μυστικών, αλλά και των κλειστών και αιγιματικών Μανδαίων εξερευνάται, η μυστική τους θεολογία και η Γνώση εξετάζονται, και ειδικά η συστάδα πεποιθήσεών τους αναφορικά με τον Πρωταρχικό Αδάμ (Adam Qadmon) και τον Μυστικό Αδάμ (Adam Kasia), τον ουράνιο κόσμο (MshuniaKushta), επίσης, και συγκρίνονται παράλληλα με ανάλογο υλικό από ιουδαϊκά μυστικά κείμενα, αλλά και από τα Γνωστικά που ανακαλύφθηκαν στο Nag Hammadi. Ακόμη, ανιχνεύονται Πυθαγόρεια και ιουδαϊκά απόκρυφα στοιχεία στις εσωτερικές παραδόσεις που συνδέονται με αυτά τα ρεύματα. Οι φοιτητές θα πρέπει να είναι έτοιμοι για έναν υψηλό βαθμό συμμετοχής στο μάθημα και για τη μελέτη κάποιων αληθινά δύσκολων στην προσέγγιση κειμένων. Για την αποφοίτησή τους απαιτείται παρουσίαση σχετικά σύντομης εργασίας και επιτυχημένη προφορική εξέταση.</p>		
«Ζητήματα Ερμηνείας και Θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Στα πλαίσια του μαθήματος εξετάζονται η ιστορία του κλάδου της Βιβλικής Θεολογίας ως ιδιαίτερου επιστημονικού κλάδου, η σχέση του προς τα υπόλοιπα αντικείμενα των βιβλικών σπουδών, η σχέση ιστορίας και θεολογίας μέσα από διηγήσεις της Αγίας Γραφής, καθώς και θέματα της σύγχρονης βιβλικής έρευνας.</p>		
Σύνολο	78	30

Δ' Εξάμηνο		ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας		30
Σύνολο		30

2. Ειδίκευση: «Πατερικών και Ιστορικών Σπουδών - Χριστιανικής Αρχαιολογίας»

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Θέματα Τριαδολογικής διδασκαλίας Πατέρων και Εκκλησιαστικών Συγγραφέων 4ου έως 8ου αιώνα»	26	10

Περιεχόμενο του μαθήματος: Η επί τη βάσει των σχετικών πηγών κριτική ερμηνευτική επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίαση των βασικότερων και σημαντικότερων θεμάτων της Τριαδολογικής διδασκαλίας των Πατέρων και Εκκλησιαστικών Συγγραφέων από τον Δ' έως τον Η' αιώνα.		
«Εκκλησιο-κανονικά Ζητήματα της Α' Χιλιετίας»	26	10
Για το γνωστικό αντικείμενο του Κανονικού Δικαίου, η Α' χιλιετία χαρακτηρίζεται κυρίως από προβλήματα χριστολογικά, τα οποία επιλύθηκαν από την Εκκλησία στο σύνολό τους, μέσω των Οικουμενικών της Συνόδων. Οι ίδιες Σύνοδοι, βασιζόμενοι στην εμπειρία επίλυσης των χριστολογικών ζητημάτων, εξέδωσαν και αντίστοιχους ιερούς Κανόνες (Κανονογέννηση), οι οποίοι συνέβαλαν με τον τρόπο τους στην συνολική συγκρότηση της Εκκλησίας. Η διαδικασία συγκρότησης της Εκκλησίας έχει κάποια χαρακτηριστικά, των οποίων η μελέτη αναδεικνύει όλα εκείνα τα εκκλησιο-κανονικά προβλήματα και ζητήματα, που προέκυψαν μέσα από την προσπάθεια συγκρότησής της και αποτυπώθηκαν στην Κανονογέννηση ή καταγράφηκαν από την Ιστορία. Αυτά τα εκκλησιο- κανονικά ζητήματα και προβλήματα αναδεικνύονται στο πλαίσιο του μαθήματος και μελετώνται ευρέως ερευνητικά, διδακτικά και βιβλιογραφικά.		
«Βυζαντινά μνημεία της Αθήνας».=	26	10
<p>Στόχοι:</p> <p>Να προσεγγίζουν οι φοιτητές/τριες τα βυζαντινά μνημεία (ως προς την ιστορία τους, την αρχιτεκτονική, τη γλυπτική και τη ζωγραφική) ως ιστορικά και καλλιτεχνικά μνημεία, ενταγμένα στη λατρεία της τοπικής Εκκλησίας. Να αναγνωρίζουν τον ρόλο τους στην ιστορία της πόλης και της τοπικής Εκκλησίας, καθώς και στην ιστορία της βυζαντινής τέχνης.</p> <p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:</p> <p>Να αναγνωρίζουν οι φοιτητές/τριες τα βυζαντινά μνημεία της Αθήνας ως μάρτυρες της ιστορίας και της τέχνης της βυζαντινής Αθήνας. Να ερμηνεύουν την εξέλιξη των αρχιτεκτονικών τύπων και της μορφολογίας των ναών, τον ζωγραφικό διάκοσμο και τη γλυπτική τους και να τα εντάσσουν στην εν γένει βυζαντινή τέχνη.</p> <p>Περιεχόμενο:</p> <p>Στο μάθημα εξετάζονται τα βυζαντινά μνημεία της Αθήνας (ιστορία, αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική) αναλυτικά και συνθετικά. Η αναλυτική παρουσίαση κάθε μνημείου θα βοηθήσει στη σύνθεση επιμέρους θεμάτων, στη διατύπωση προβλημάτων, στην εξαγωγή συμπερασμάτων και ίσως προτεινόμενων νέων λύσεων και απόψεων.</p> <p>Αξιολόγηση:</p> <p>Προφορικές εξετάσεις (με προβολή εποπτικού υλικού) και γραπτές εργασίες.</p>		
«Αρχαία Εκκλησία και Ύστερη Αρχαιότητα»	26	10
Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη θεσμών (π.χ. επίσκοπος, σύνοδος κ.λπ.), φαινομένων και πνευματικών ρευμάτων μέσα στη Χριστιανική Εκκλησία σε σχέση με την περιβάλλουσα κοινωνία της Ύστερης Αρχαιότητας από τον 1ο αιώνα έως τον 7ο.		
«Η διάδοση της Χριστιανικής πίστης και η σημασία των Μαρτύρων στην Αρχαία Εκκλησία»	26	10
<p>Στόχος: Η μελέτη της διάδοσης της χριστιανικής πίστης στον Ρωμαϊκό Κόσμο και του φαινομένου των Μαρτύρων κατά την περίοδο της Αρχαίας Εκκλησίας.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - συσχετίζουν τη σημασία των Μαρτύρων για τη διάδοση της Χριστιανικής πίστης, - αξιολογούν τις κοινωνικές και θρησκευτικές δομές του Ρωμαϊκού Κόσμου, στο πλαίσιο των «χριστιανικών δικτύων» που ανέπτυξε η Εκκλησία. <p>Περιεχόμενο: Η Εκκλησία μέχρι και τη θεσμική μεταβολή του Μεγάλου Κωνσταντίνου ανέδειξε ένα στίφος μαρτύρων! Η αρχική εχθρική στάση της Ρωμαϊκής κοινωνίας εξελίχθηκε σε συμπάθεια, και τελικά σε υποστήριξη των χριστιανών. Έτσι, το πλήθος των μαρτύρων κατέστη το έδαφος πάνω στο οποίο οικοδομήθηκε ο Ευαγγελισμός του Ρωμαϊκού Κόσμου.</p> <p>Αξιολόγηση: Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις/εκπόνηση γραπτής εργασίας/παρουσίαση εργασίας/συνδυασμός των παραπάνω.</p>		
«Το Ισλάμ στην Ευρωπαϊκή και Ελληνική Πραγματικότητα»	26	10
Η θρησκεία του Ισλάμ στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, τα προβλήματα, οι προκλήσεις που προκύπτουν και οι λύσεις που προτείνονται σε θρησκευτικό και κοινωνικό επίπεδο. Ειδικότερα, οι ιδιόζουσες συνθήκες που δημιουργούνται από την ολοένα και αυξανόμενη παρουσία μουσουλμάνων στην Ελλάδα, η θρησκευτική μειονότητα της Θράκης και η συνύπαρξη με τους χριστιανούς. Η Εκκλησία της Ελλάδος και οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας.		
«Η δομή και οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας μετά την Άλωση»	26	10

Περιεχόμενο: Εξετάζονται οι επιδράσεις των νέων καταστάσεων που δημιουργήθηκαν μετά την Άλωση τόσο σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο, όσο και εκκλησιαστικό. Η Ορθόδοξη Εκκλησία χρειάστηκε χρόνο προκειμένου να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες, οι οποίες μόνον ανέφελες δεν ήταν. Στάθηκε όμως σταθερός θεματοφύλακας τόσο του χριστιανισμού και του δόγματος, όσο και του γένους. Στο μάθημα επιχειρείται εμβάθυνση σε κείρια γεγονότα της εκκλησιαστικής ιστορίας της περιόδου αυτής με τη χρήση ιστορικών πηγών.		
«Θέματα Τριαδολογίας Λατίνων Εκκλησιαστικών Συγγραφέων»	26	10
Περιεχόμενο: Το μάθημα αυτό αφορά στην παρουσίαση όψεων της λατινικής τριαδολογικής ορολογίας και θεματικής. Εστιάζει την προσοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών στην Τριαδολογία Λατίνων Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, όπως οι Τερτυλιανός, Νοβατιανός, Ιλάριος Πικταβίου, Αμβρόσιος Μεδιολάνων, Ιερός Αυγουστίνος.		
«Εκκλησιαστική γεωγραφία της Ρωσίας και των Βαλκανίων»	26	10
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση και η μελέτη της ανάπτυξης και της εξέλιξης, καθώς και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των σημαντικότερων ιστορικών περιοχών της Ρωσίας και των Βαλκανίων και η συμβολή τους στην διαμόρφωση της τοπικής εκκλησιαστικής ιστορίας και του πνευματικού βίου των σλαβικών εκκλησιών.		
«Η λειτουργική αναγέννηση στην Εκκλησία της Ελλάδος: Δυνατότητες και προϋποθέσεις»	26	10
Η μελέτη του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου αποβλέπει στο να ενημερώσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές για το ζήτημα της λειτουργικής αναγεννήσεως - ανανεώσεως, που απασχολεί έντονα τα τελευταία χρόνια την Ορθόδοξη Εκκλησία. Θα επικεντρωθούμε στις προσπάθειες ανανεώσεως από μέρους της ελλαδικής Εκκλησίας, στη μελέτη του έργου της «Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Λειτουργικής Αναγεννήσεως της Εκκλησίας της Ελλάδος», καθώς και τις προϋποθέσεις ανανεώσεως της λατρείας αναφορικά με θέματα που αφορούν την ενεργότερη συμμετοχή του λαού στη Θεία Λατρεία, τη λειτουργική γλώσσα, τη θέση των γυναικών στη λειτουργική ζωή κα. Η προβληματική και τα πορίσματα της σχετικής σπουδής μπορούν να βοηθήσουν τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στο να κατανοήσουν το αμφιλεγόμενο ζήτημα της ανανεώσεως της ορθόδοξης Θείας Λατρείας καθώς και τις προϋποθέσεις αυτής στην σύγχρονη λατρευτική πραγματικότητα.		
	Σύνολο	78
		30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Θέματα Χριστολογικής διδασκαλίας Πατέρων και Εκκλησιαστικών Συγγραφέων 4ου έως 8ου αιώνα»	26	10
Περιεχόμενο του μαθήματος: Η επί τη βάσει των σχετικών πηγών κριτική ερμηνευτική επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίαση των βασικότερων και σημαντικότερων θεμάτων της Χριστολογικής διδασκαλίας των Πατέρων και Εκκλησιαστικών Συγγραφέων από τον Δ' έως τον Η' αιώνα.		
«Εκκλησιο-κανονικά Ζητήματα της Β' Χιλιετίας»	26	10
Ενώ η Α' χιλιετία χαρακτηρίζεται από χριστολογικά προβλήματα, τα οποία προέκυψαν σε όλο το εύρος της και τα οποία επιλύθηκαν επιτυχώς στο σύνολό τους, η Β' χιλιετία χαρακτηρίζεται κυρίως από προβλήματα εκκλησιολογικά και κανονικά, νεοφανή και άγνωστα για την Κανονογέννηση και την Κανονική Παράδοση της Α' χιλιετίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος, γίνεται προσπάθεια να εντοπισθούν αυτά τα εκκλησιο-κανονικά προβλήματα (όπως η συνδαφικότητα, ο εκκλησιαστικός κουλτουραλισμός, ο ριτουαλισμός, ο κονφεσιοναλισμός, ο εθνο-φυλετισμός, ο αυτοκεφαλισμός, οι υπερβατικές δικαιοδοσίες της εκκλησιαστικής «Διασποράς», κ.ά.) και να προσεγγισθούν ιστορικά και θεολογικά, εκκλησιολογικά και κανονικά, ερευνητικά και βιβλιογραφικά, και να διαμορφωθούν επισημονικές προτάσεις επίλυσης των ζητημάτων αυτών, τα οποία παραμένουν, όπως και τα προσφάτως νεοφανή της Γ' πλέον χιλιετίας ανθρωπολογικά προβλήματα, άλυτα, καθώς κείνται σε αχαρτογράφητα ακόμη νερά, και τα οποία χρήζουν ευρύτερης μελέτης, έρευνας και σπουδής.		
«Μεταβυζαντινή ζωγραφική. Ζωγράφοι και εργαστήρια»	26	10

<p>Στόχοι: Να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν οι φοιτητές/τριες την εικονογραφία και την τεχνοτροπία της μεταβυζαντινής ζωγραφικής, ειδικότερα τις ιδιαιτερότητες των «σχολών», των ζωγράφων και των εργαστηρίων και να εντάσσουν τα έργα τους στην εν γένει μεταβυζαντινή ζωγραφική. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: Ως προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα θέτουμε την ικανότητα των φοιτητών/τριών να προσεγγίζουν τη μεταβυζαντινή ζωγραφική εικονογραφικά και τεχνοτροπικά και να αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των λεγόμενων «σχολών» και των επιμέρους εργαστηρίων. Περιεχόμενο: Στο μάθημα: α) Εξετάζονται βιογραφικά στοιχεία, η παιδεία και η δράση των ζωγράφων. β) Παρουσιάζονται τα μνημεία όπου εργάστηκαν ή τους αποδίδονται. Επισημαίνεται το εικονογραφικό πρόγραμμα και γίνεται εικονογραφική και τεχνοτροπική ανάλυση. γ) Εξάγονται γενικότερα συμπεράσματα για το έργο των ζωγράφων και την ένταξη της τέχνης τους στη μεταβυζαντινή ζωγραφική. Αξιολόγηση: Προφορικές εξετάσεις (με προβολή εποπτικού υλικού) και γραπτές εργασίες.</p>		
«Όψεις της ιστορίας του Αρχαίου Ανατολικού Χριστιανισμού»	26	10
<p>Στο μάθημα αυτό παρατίθενται πτυχές της διάδοσης του Χριστιανισμού, της εσωτερικής ζωής, θεσμών κ.λπ. στις διάφορες κοινότητες Χριστιανών που βρέθηκαν έξω από τον ελληνορωμαϊκό κόσμο μετά τον 5ο αιώνα, δηλαδή Κόπτες, Σύροι, Αιθίοπες κ.λπ. Το μάθημα θα συνοδεύεται από μικρή εισαγωγή στη γλώσσα και τον πολιτισμό των αντίστοιχων χωρών (Συρία, Αρμενία κ.λπ.).</p>		
«Η Εικονομαχική Έριδα: πρόδρομοι, πρωταγωνιστές και συνέπειες»	26	10
<p>Στόχος: Η μελέτη της ιστορικής περιόδου της εικονομαχικής έριδας, με έμφαση στον ιδιαίτερο ρόλο των πρωταγωνιστών της. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες να - συσχετίζουν τα πρόσωπα με τα γεγονότα της εικονομαχικής έριδας, - αξιολογούν τις προϋποθέσεις, τις ενέργειες και τα αποτελέσματα των πρωταγωνιστών της περιόδου. Περιεχόμενο: Η εικονομαχική έριδα ανέδειξε σειρά από προσωπικότητες, οι οποίες είτε από την πλευρά της Πολιτείας, είτε από την πλευρά της Εκκλησίας είχαν ενεργό ρόλο στα γεγονότα. Οι προϋποθέσεις, θεολογικές και πολιτικές, η παρουσία και η δράση αυτών των προσώπων θα αποτελέσει το κέντρο ενδιαφέροντος του μαθήματος. Αξιολόγηση: Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις/εκπόνηση γραπτής εργασίας/παρουσίαση εργασίας/συνδυασμός των παραπάνω.</p>		
«Χριστιανοί, Ιουδαίοι και Άραβες πριν από την εμφάνιση του Ισλάμ»	26	10
<p>Στην Αραβική Χερσόνησο πριν από την εμφάνιση του Ισλάμ, αλλά και νωρίτερα, ίσχυαν πολύ διαφορετικές συνθήκες σε σύγκριση με τον περιβάλλοντα χώρο, όπου ουσιαστικά κυριαρχούσαν οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής, η βυζαντινή και η περσική αυτοκρατορίες. Σε αυτό το πλαίσιο η ανάπτυξη της Αραβικής Χερσονήσου ήταν ετεροχρονισμένη σε αντιπαράθεση με το Βυζάντιο και την Περσία. Χριστιανοί και Ιουδαίοι βρίσκονταν εκεί από αιώνες, είτε αναζητώντας καταφύγιο από τους διωγμούς κυρίως του Βυζαντίου, είτε ως αυτόχθονες μεταστραφείς αραβικές φυλές, ενώ υπήρχαν και άλλες θρησκευτικές παραδόσεις. Ποιες ήταν οι ισορροπίες και οι ανισορροπίες μεταξύ όλων αυτών και πώς τελικά προέκυψε το Ισλάμ ως απάντηση στις θρησκευτικές, κοινωνικές και πολιτικές αναζητήσεις των Αράβων.</p>		
«Ορθόδοξοι υπήκοοι ετεροδόξων ή ετεροθρήσκων»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Εξετάζεται η κοινωνική και εκκλησιαστική θέση των Ορθοδόξων κάτω από ξενική κυριαρχία. Ο χώρος στον οποίο εκτεινόταν άλλοτε το Ανατολικό Ρωμαϊκό κράτος και το έδαφος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας δεν ταυτίζονται, έτσι το ορθόδοξο ποίμνιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, βρέθηκε μέσα από τη δίνη του πολέμου, στην κυριαρχία κυρίως ετεροθρήσκων (μωαμεθανών) ή και ετεροδόξων (ρωμαιοκαθολικών). Οι διάφοροι κυρίαρχοι, Οθωμανοί, Βενετοί, Γάλλοι κ.ά., είχαν διαφορετική εκκλησιαστική αντίληψη και συμπεριφορά απέναντι στους Ορθοδόξους και η αναγκαστική συμβίωση δημιούργησε τόσο προβλήματα όσο και αλληλεπιδράσεις.</p>		
«Θέματα Χριστολογίας Λατίνων Εκκλησιαστικών Συγγραφέων»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Το μάθημα αυτό αφορά στην παρουσίαση όψεων της χριστολογικής διδασκαλίας Λατίνων Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, όπως οι Τερτυλλιανός, Κυπριανός Καρθαγένης, Ιλάριος Πικταβίου, Ιερώνυμος, Αυγουστίνος Ιππώνος.</p>		
«Θεολογικές διαμάχες και αντιπαραθέσεις στην Εκκλησία της Ρωσίας»	26	10
<p>Στο μάθημα παρουσιάζονται οι σημαντικότερες θεολογικές έριδες που απασχόλησαν τη Ρωσική Εκκλησία κατά τη διάρκεια του βίου της, όπως το ζήτημα των εκκλησιαστικών εισφορών, το θέμα της μοναστηριακής παρουσίας, το πρόβλημα της διορθώσεως των λειτουργικών βιβλίων κ.α., και εξετάζεται ο βαθμός που αυτές διαμόρφωσαν την ταυτότητα της Εκκλησίας της Ρωσίας και επηρέασαν τον εκκλησιαστικό, κοινωνικό και πολιτικό βίο της χώρας.</p>		

«Βυζαντινή Υμνολογία και Μέλος»	26	10
<p>Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος περιλαμβάνει την μελέτη της εκκλησιαστικής μουσικής και υμνολογίας από τους αρχαίους χρόνους της Εκκλησίας μέχρι και τις μέρες μας. Θα μελετηθούν οι τρεις εποχές του Βυζαντινού Μέλους (παλαιού, μέσου και νέου), τα χαρακτηριστικά της εκκλησιαστικής μουσικής του Βυζαντίου (συστηματοποίηση και μεταρρύθμιση της μουσικής σημειογραφίας κ.α.) οι μορφές των ύμνων (ωδές, τροπάρια, κοντάκια, κανόνες κ.α.) καθώς και το έργο των μεγάλων μελοποιών και μελωδών της Ορθόδοξης Ανατολής. Στόχος του εν λόγω μαθήματος είναι να διευρύνει τις γνώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών αναφορικά με την ιστορία και τη θεολογία της βυζαντινής υμνογραφίας και μουσικής, καθώς και η κατανόηση από μέρους τους του λειτουργικού, μυσταγωγικού και αναγωγικού χαρακτήρα της.</p>		
Σύνολο	78	30
Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Ειδικά Θέματα Πατερικής Γραμματείας και Θεολογίας»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Η επί τη βάσει των σχετικών πηγών κριτική ερμηνευτική επεξεργασία, ανάπτυξη και παρουσίαση διαφόρων βασικών και κεφαλαιωδών θεμάτων και πτυχών της δογματικής διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας.</p>		
«Λειτουργικο-κανονική Μυστηριολογία»	26	10
<p>Μετά την Μεταρρύθμιση (1517), η οποία εισάγει την Ανθρωπότητα στην εποχή της Νεωτερικότητας και την συνακόλουθη σημερινή εποχή της Μετα-Νεωτερικότητας, εμφανίσθηκαν στο πεδίο της Εκκλησιαστικής Μυστηριολογίας στην Δύση -και καλλιεργήθηκαν για πέντε αιώνες τώρα- δύο αντιθετικές μυστηριολογικές προσεγγίσεις στα δύο προκύψαντα εκκλησιαστικά «αντίπαλα στρατόπεδα», τους Ρωμαιο-καθολικούς (Ρ/Κ) και τους Προτεστάντες (Π). Οι πρώτοι, πληγμένοι από την διαμαρτυριακή αποχώρηση των Προτεστάντων, έδιναν υπερτονική έμφαση στην Εκκλησία, την οποία θεωρούσαν ότι συγκροτούν αποκλειστικά οι ίδιοι, ως θεσμός με νομικιστικά ιδιώματα, για να της προσδώσουν αναντικατάστατη υπόσταση αυθεντίας, ενώ οι Προτεστάντες, απελευθερωμένοι από έναν τέτοιο εκκλησιαστικό νομικισμό, πρόβαλαν την αυτονομία του Μυστηρίου της Εκκλησίας και το σύνδεσαν αποκλειστικά με την Ευχαριστία, η τέλεση της οποίας από μόνης της ήταν ικανή να συγκροτήσει Εκκλησία («Οποιοι τελεί ευχαριστία, συγκροτεί και Εκκλησία»). Από τότε και στο διάστημα των διαρρυσάντων πέντε αιώνων, ένα δίλημμα ταλανίζει συνολικά την Δυτική Χριστιανοσύνη και ειδικότερα την εκκλησιασκή της μυστηριολογία: Η Εκκλησία πραγματώνει την Ευχαριστία (θεσμική προτεραιότητα-Ρ/Κ) ή η Ευχαριστία πραγματώνει την Εκκλησία (ευχαριστιακή προτεραιότητα-Π); Ωστόσο, η Εκκλησιο-κανονική Παράδοση της Εκκλησίας δεν διαχώρισε ποτέ την Εκκλησία από την Ευχαριστία, καθώς αυτά τα δύο μεγέθη ταυτίζονται αδιαχώριστα, ανατρέποντας ουσιαστικά την προκύψασα προσφάτως στην Δύση διλημματική μυστηριολογία, η οποία όμως επηρέασε ευρέως και συνεχίζει να επηρεάζει ετεροκεντρισμένα την καθ' ημάς ορθόδοξη εκκλησιασκή μυστηριολογία, ενώ πρόκειται για τα τελούμενα του ενός και του αυτού μυστηρίου, του Μυστηρίου της Εκκλησίας, το οποίο είναι και παραμένει ένα και μοναδικό με τις διαφορετικές μυστηριακές του εκφάνσεις. Το ποιες είναι αυτές, το εξετάζει η Κανονική Μυστηριολογία, καθώς, σε μια εποχή πολυπολιτισμικότητας και αλληλοπεριχώρησης Χριστιανικών Ομολογιών, η μελέτη αυτού του μεγάλου λειτουργικο- κανονικού κεφαλαίου της Θεολογίας αναδεικνύεται επίκαιρο και σημαντικό για τις Θεολογικές σπουδές.</p>		
«Θέματα βυζαντινής εικονογραφίας»	26	10
<p>Στόχοι: Να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν οι φοιτητές/τριες την εικονογραφία σημαντικών θεμάτων-παραστάσεων της βυζαντινής ζωγραφικής, εξελικτικά, αισθητικά και θεολογικά. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα: Ως προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα θέτουμε την ικανότητα των φοιτητών/τριών να προσεγγίζουν σημαντικές σκηνές της βυζαντινής ζωγραφικής εικονογραφικά, να κατανοούν την εξέλιξη αλλά και τη συνέχεια των εικονογραφικών τύπων και τη σύνδεσή τους με τη θεολογία και τη λατρεία της Εκκλησίας. Περιεχόμενο: Θα επιλέγεται ένα θέμα της βυζαντινής εικονογραφικής τέχνης, το οποίο θα παρουσιάζεται εικονογραφικά. Συγκεκριμένα: η εμφάνιση του θέματος στη βυζαντινή τέχνη και η αγιογραφική του τεκμηρίωση, η εξέλιξη της εικονογραφίας του, οι ιδιαίτεροι και σπάνιοι εικονογραφικοί τύποι του θέματος, η αισθητική και θεολογική ερμηνεία τους. Αξιολόγηση: Προφορικές εξετάσεις (με προβολή εποπτικού υλικού) και γραπτές εργασίες.</p>		
«Ο Χριστιανισμός μεταξύ Ευρωπαϊκής Ανατολής και Δύσης κατά τον Άνω και Ύστερο Μεσαίωνα»	26	10
<p>Παρουσιάζεται η εξέλιξη θεσμών και η ιστορική διαδρομή φαινομένων και πνευματικών ρευμάτων στη χριστιανική Εκκλησία μετά τον 11ο αιώνα και μέχρι τον 15ο που αφορούν τη λατινική Δύση αλλά και την ελληνική και τη σλαβική Ανατολή.</p>		

«Ο Φώτιος και ζητήματα της εποχής του»	26	10	
<p>Στόχος: Η μελέτη της εκκλησιαστικής δράσεις του Μεγάλου Φωτίου και της εποχής του.</p> <p>Προσδοκώμενα Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες να</p> <ul style="list-style-type: none"> - συσχετίζουν τη πρώτου Βυζαντινού Ουμανισμού με την εποχή. - Αξιολογούν πρόσωπα και γεγονότα, στο πραγματικό πλαίσιο δράσης τους. <p>Περιεχόμενο: Η εποχή του Μεγάλου Φωτίου χαρακτηρίζεται από την ζηρότητα των εκφράσεων είτε αυτό έχει αναφορά στην πνευματική κίνηση, είτε στην καλλιτεχνική, είτε ακόμη και στην πολιτική. Τα ζητήματα που προκύπτουν είναι πολυσχιδή, σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας, Βυζαντινή ιεραποστολή (ιδιαίτερα στον σλαβικό κόσμο), σχέσεις Ανατολής-Δύσης. Άλλωστε και μόνο η Συνοδική δραστηριότητα του Φωτίου είναι αξιοσημείωτη και με πολλαπλές αναφορές που φθάνουν μέχρι την εποχή μας.</p> <p>Αξιολόγηση: Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις/εκπόνηση γραπτής εργασίας/παρουσίαση εργασίας/συνδυασμός των παραπάνω.</p>			
«Ισλάμ: Ιστορία, θεολογία, ρεύματα, τάσεις και αντιστάσεις»	26	10	
<p>Η ιστορία, η θεολογία, τα ρεύματα και οι τάσεις που αναπτύχθηκαν κατά τη μακροχρόνια παρουσία, ανάπτυξη και εξέλιξη της θρησκείας του Ισλάμ σε διάφορες περιοχές του πλανήτη με ειδική αναφορά στο μεσογειακό χώρο και στη Μέση Ανατολή. Η συγκριτική προσέγγιση με το χριστιανισμό σε διάφορα θέματα ιστορικού, θεολογικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Χαρακτηριστικά στιγμιότυπα του διαλόγου, της συνύπαρξης και της σύγκρουσης μεταξύ των δύο μονοθεϊστικών θρησκειών. Ειδική αναφορά στον ισλαμικό μυστικισμό και στους σπουδαιότερους εκφραστές του πάντοτε σε θέση και αντίθεση με τη Σαρία και τους μεγάλους δάσκαλους της διαχρονικά από τη γένεση του Ισλάμ ως τις σημαντικότερες σύγχρονες εκφράσεις του.</p>			
«Οι μητροπόλεις του ελλαδικού χώρου από την Άλωση έως σήμερα»	26	10	
<p>Περιεχόμενο: Εξετάζεται η ιεραρχική Τάξη και οι μεταβολές στην αξία των επισκοπών και μητροπόλεων του ελλαδικού χώρου από την Άλωση έως σήμερα. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο μετά την Άλωση, προχώρησε σε χαρακτηριστικές αλλαγές, όπως τον υποβιβασμό ή την κατάργηση μητροπόλεων ή επισκοπών, την αναβίβαση σε αρχιεπισκοπές, τη διαίρεση ή συνένωση εκκλησιαστικών επαρχιών, τη δημιουργία εξαρχιών κ.ά., απότοκες των ιστορικών και κοινωνικών συνθηκών, καθώς και των ποιμαντικών αναγκών του ποιμνίου του. Η Εκκλησία της Ελλάδος από την πλευρά της, για τους ίδιους περίπου λόγους, προέβη σε διάφορες μεταβολές, με αποτέλεσμα να έχουν σήμερα δημιουργηθεί νέες έδρες, παλαιές να έχουν διχοτομηθεί, πολλές να έχουν εκλείψει κ.ά. Η μελέτη των εκκλησιαστικών μεταβολών του ίδιου τύπου, διαχρονικά, αποτελεί ένα ενδιαφέρον εγχείρημα.</p>			
«Ειδικά Θέματα Λατινικής Εκκλησιαστικής Γραμματείας και Θεολογίας»	26	10	
<p>Περιεχόμενο: Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει εξειδικευμένα θεολογικά θέματα που απασχόλησαν τη λατινόφωνη Εκκλησία της ιστορικής περιόδου από τον Ειρηναίο Λουγδούνου μέχρι τον Γρηγόριο Διάλογο. Τα θέματα αυτά, π.χ. εκκλησιολογικά ή νηπητικά, μπορούν να αλλάζουν και να προσαρμόζονται στα γνωστικά ή ερευνητικά ενδιαφέροντα των συγκεκριμένων κάθε φορά φοιτητών/τριών.</p>			
«Ετερόδοξοι πληθυσμοί στον σλαβικό χώρο»	26	10	
<p>Το μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη της ιστορίας, της δράσης και της εξέλιξης των διαφόρων ετερόδοξων πληθυσμών στις σλαβικές χώρες της Αν. Ευρώπης και των Βαλκανίων και εστιάζει στον τρόπο αντιμετώπισής τους από την πολιτική εξουσία και την επίσημη Εκκλησία διαχρονικά.</p>			
«Οι ιστορικοί σταθμοί του εκκλησιαστικού Τυπικού»	26	10	
<p>Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει τη σπουδή, την ανάλυση και την ερμηνεία των Λειτουργικών Τύπων, που διαμορφώθηκαν από τους πρώτους κιόλας χριστιανικούς αιώνες και είναι συνθέσεις των τοπικών παραδόσεων κυρίως της ανατολής, αλλά και της χριστιανικής Δύσης. Αναλύουμε, επιπλέον, στα πλαίσια του μαθήματος τους σημαντικότερους σταθμούς της εξέλιξης του ασματικού (ενοριακού) και του μοναστηριακού Τυπικού μέχρι την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως, καθώς και το περιεχόμενο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δύο τύπων λατρείας, που οδήγησαν τελικώς στη διαμόρφωση της σύγχρονης λειτουργικής πράξης της Ορθόδοξου Εκκλησίας. Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ένα σημαντικό τμήμα της λειτουργικής μας παράδοσης και να κατανοήσουν πώς οι λειτουργικοί τύποι βοηθούν στη διαπίστωση και διακρίβωση της λειτουργικής εξέλιξης των τοπικών Εκκλησιών, αλλά και των αλληλεπιδράσεών τους στο πλαίσιο της ενότητας της ορθόδοξης πίστης.</p>			
	Σύνολο	78	30
Δ' Εξάμηνο			ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας			30
Σύνολο			30

3. Ειδίκευση: «Συστηματικής Θεολογίας και Επιστημών της Αγωγής»

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ.ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Διαμόρφωση του δόγματος και διατύπωση αυτού στους τρεις πρώτους αιώνες της Εκκλησίας»	26	10
Προσεγγίζεται η εξέλιξη και διατύπωση της θεολογικής ορολογίας και το περιεχόμενο της με αφορμή τις αιρέσεις μέχρι την Α' Οικουμενική σύνοδο (325 μ. Χ).		
«Διάλογος Θεολογίας, Ψυχολογίας και Ψυχιατρικής»	26	10
<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες να εκτιμήσουν και να αξιοποιήσουν τις επιστημολογικές και μεθοδολογικές προϋποθέσεις της Ποιμαντικής Θεολογίας, της Ψυχολογίας και της Ψυχιατρικής, ώστε να μπορούν να διευκρινίζουν τις δυνατότητες συνεργασίας τους. Να εξετάζουν, επίσης, τις προϋποθέσεις και τα όρια αυτής της συνεργασίας.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/φοιτήτριες να αποκτήσουν γνώσεις και κριτήρια ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις επιστημολογικές προϋποθέσεις του διαλόγου, οι πρακτικές διαστάσεις του οποίου αποβλέπουν στον συνδυασμό των βαθμίδων παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας με την εκκλησιαστική διακονία και την πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή ψυχιατρική πρόληψη και να τις αξιοποιούν στην ποιμαντική παρέμβαση προς την αποδυνάμωση των αιτιολογικών παραγόντων της ψυχικής διαταραχής, στην συμβολή της στην έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία και τέλος στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση του ψυχικώς πάσχοντα.</p> <p>Περιεχόμενο: Η προοπτική που έχει ο σύγχρονος θεολόγος ή ιερέας να εργασθεί στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας ή σε άλλες κοινωνικο-προνοιακού χαρακτήρα δραστηριότητες, προϋποθέτουν στο μεταπτυχιακό επίπεδο των σπουδών τους, να εμβαθύνουν και να κατανοήσουν τις επιστημολογικές και μεθοδολογικές προδιαγραφές τόσο της Ποιμαντικής Θεολογίας όσο και από τον χώρο της Ψυχολογίας και Ψυχιατρικής, με έμφαση στις πρακτικές ανάγκες του θεολόγου. Υπό αυτή την επιστημολογική οπτική γωνία, μελετώνται οι δυνατότητες συνεργασίας Θεολογίας, Ψυχολογίας και Ψυχιατρικής, καθώς και οι περιορισμοί και οι διαφοροποιήσεις από τη Δυτικό-Χριστιανική Θεολογική Παράδοση.</p> <p>Αξιολόγηση: Γραπτή εργασία και Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.</p>		
«Σταθμοί και πρόσωπα της Χριστιανικής Ηθικής»	26	10
<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες: Να διακρίνουν τις διάφορες φάσεις ανάπτυξης της ηθικής σκέψης. Να συσχετίσουν την ηθική σκέψη με τον πολιτισμικό της περίγυρο. Να εντάξουν φάσεις και στάδια ανάπτυξης της ηθικής σκέψης στην ιστορία και εξέλιξη του πολιτισμού. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:</p> <p>Οι φοιτητές/τριες: Θα διακρίνουν τις διάφορες φάσεις ανάπτυξης της ηθικής σκέψης. Θα ερμηνεύουν σύγχρονες ηθικές θεωρίες και συμπεριφορές λαμβάνοντας υπόψη την ιστορική εξέλιξη της ηθικής σκέψης. Θα προεκτείνουν όψεις της ηθικής σκέψης με βάση τις αποκτηθείσες γνώσεις.</p> <p>Περιεχόμενο: Επιλογή θεματικών ενοτήτων από την Ιστορία της Χριστιανικής Ηθικής: από τις πατερικές αφετηρίες της έως και τη σύγχρονη εποχή.</p> <p>Αξιολόγηση: Εργασίες και προφορική παρουσίαση. Εναλλακτικά: γραπτή ή προφορική δοκιμασία.</p>		
«Ο Προτεσταντισμός από τη Μεταρρύθμιση μέχρι σήμερα»	26	10
<p>Η διαμόρφωση της Προτεσταντικής ταυτότητας από τις ιστορικές απαρχές της, τα αποτελέσματα στο πολιτισμικό περιβάλλον ανάπτυξής του και οι επιδράσεις από αυτό. Η σύγχρονη ταυτότητα του Προτεσταντισμού όπως μορφοποιείται από τη διαλογική σχέση του με τον ανθρώπινο βίο και την πολιτισμική παραγωγή. Το μέλλον του Προτεσταντισμού με τις αναδυόμενες νέες προτεσταντικές εκφράσεις κατά την αλληλεπίδραση της θεολογίας του με το ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον δράσης του.</p>		
«Θέματα Οικουμενικής Κινήσεως Α' (Από τη Μεταρρύθμιση στην έκδοση της Πατριαρχικής Εγκυκλίου του 1920 προς τας «απανταχού Εκκλησίας του Χριστού)»	26	10
<p>Περιεχόμενο του μαθήματος:</p> <p>Από τις πρώτες επαφές της Μεταρρύθμισης με την Ορθόδοξη Ανατολή και τις Αποκρίσεις του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιερεμία Β' του Τρανού (1576 -1581) προς τους Βυρτεμβεργίους Λουθηρανούς θεολόγους ως την Πατριαρχική Εγκύκλιο του 1920:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εξετάζονται τα θεολογικά ζητήματα που απασχόλησαν την Ορθόδοξη Εκκλησία και τον Προτεσταντισμό, - εξηγούνται και ερμηνεύονται οι θεολογικές διαφορές και η σχετική επιχειρηματολογία των Ορθοδόξων και των Προτεσταντών σε κρίσιμα θεολογικά ζητήματα που έθεσε η Μεταρρύθμιση, - εντοπίζονται και εκτιμώνται από πλευράς Ορθοδόξου και με βάση την Ορθόδοξη συμβολική παράδοση συγκλίσεις και αποκλίσεις μεταξύ των δύο πλευρών, - αξιολογούνται οι σχέσεις Ορθοδοξίας και Προτεσταντισμού. 		
«Διάλογος Παιδαγωγικής και Θεολογίας»	26	10

<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες: Να αναλύσουν τις σχέσεις θεολογίας και εκπαίδευσης στο ευρωπαϊκό και ελληνικό περιβάλλον. Να αξιολογήσουν τις επιστημονικές κατακτήσεις της θρησκευοπαιδαγωγικής στην εφαρμογή τους σε εκπαιδευτικό πλαίσιο (Φιλοσοφία και προσανατολισμοί ΑΠΣ και παιδαγωγικές προσεγγίσεις της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης).</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες: Να διακρίνουν το θεωρητικό θεολογικό και παιδαγωγικό υπόβαθρο των παιδαγωγικών προσεγγίσεων της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης.</p> <p>Περιεχόμενο: Μελετώνται σε βάθος οι φιλοσοφικές βάσεις και προσανατολισμοί της εκπαίδευσης και η επίδρασή τους στη Θρησκευτική Εκπαίδευση. Ερευνώνται διεξοδικά οι παιδαγωγικές και θεολογικές προσεγγίσεις της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης όπως αυτές εμφανίζονται στην Ευρώπη και την Ελλάδα. Αξιολόγηση: Η επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων αξιολογείται με γραπτή αξιολόγηση στο τέλος του εξαμήνου.</p>		
«Θεολογία και Υπαρξισμός»	26	10
<p>Εξετάζονται και αναλύονται οι βασικές έννοιες της ύπαρξης, της ελευθερίας και της αλήθειας στην προοπτική της πατερικής διδασκαλίας και της υπαρξιακής φιλοσοφικής σκέψης. Αναπτύσσεται και ερμηνεύεται ο διαλεκτικός χαρακτήρας της ανθρώπινης ύπαρξης ως καθοριστικός παράγων διαμόρφωσης της ανθρώπινης κοινωνίας.</p>		
«Ερμηνευτικές αρχές της δογματικής θεολογίας»	26	10
<p>Συστηματική διερεύνηση των σχέσεων θεολογίας και γλώσσας, φιλοσοφίας και θεολογίας, δόγματος και δογματικής. Αναλυτική και κριτική παρουσίαση των ερμηνευτικών αρχών, προϋποθέσεων και εφαρμογών της ορθόδοξης δογματικής θεολογίας. Νεότερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις στην ορθόδοξη θεολογία του 20ου και 21ου αιώνα. Ανάδειξη της σημασίας της θεολογικής ερμηνευτικής και της ερμηνείας των δογμάτων για την πίστη, τη ζωή και τη μαρτυρία της Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο.</p>		
	Σύνολο	78
		30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Θεολογική θεώρηση των Συμβολικών και Ομολογιακών κειμένων»	26	10
<p>Παρουσιάζεται συγκριτικά η δογματική διδασκαλία της Εκκλησίας, όπως αυτή αποτυπώθηκε και καταγράφηκε στις Αρχέγονες Ομολογίες Πίστης, στα Σύμβολα και στους Όρους των Τοπικών και των Οικουμενικών συνόδων και στα Συμβολικά και Ομολογιακά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου.</p>		
«Επιστημολογία Ποιμαντικής Θεολογίας»	26	10
<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/φοιτήτριες καλούνται να εμβαθύνουν στην επιστημολογία της Ποιμαντικής Θεολογίας καθώς και τις επιστημολογικές προδιαγραφές των σχέσεων και της συνεργασίας με άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως η Ηθική, η Δογματική και το Κανονικό Δίκαιο. Επίσης, πρέπει να διακρίνουν τα επιστημολογικά όρια και τις επιστημολογικές συνέπειες που αφορούν τη σχέση μεταξύ Ποιμαντικής Θεολογίας, Πρακτικής Θεολογίας και Ποιμαντικής Ψυχολογίας.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/φοιτήτριες πρέπει να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν τις επιστημολογικές προϋποθέσεις της Ποιμαντικής Θεολογίας, ταξινομημένες σε Πρωτογενή, Δευτερογενή και Τριτογενή Ποιμαντική Πρόληψη και να εντοπίσουν, να εξετάζουν και να εκτιμούν μεθοδολογικά δόκιμες πρακτικές εφαρμογές.</p> <p>Περιεχόμενο: Έμφαση στο εν λόγω μεταπτυχιακό εκπαιδευτικό μάθημα είναι η εμβάθυνση και διευκρίνιση των επιστημολογικών προδιαγραφών της Ποιμαντικής Θεολογίας εντός του πλαισίου της Ορθόδοξης Θεολογίας και, αντιστοίχως οι επιπτώσεις αυτών των επιστημολογικών ορίων σε αναφορά προς άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως η Δογματική, η Ηθική, το Κανονικό Δίκαιο κ.ά. Αυτό συνεπάγεται και την καταγραφή που αφορά στα εννοιολογικά και επιστημολογικά θέματα, τα οποία καθορίζουν τα όρια της Ποιμαντικής Θεολογίας με την Πρακτική Θεολογία, την Ποιμαντική Ψυχολογία κ.ά. Αντίστοιχοι προβληματισμοί αφορούν και σε επιμέρους πρακτικές εφαρμογές, όπως η Εξομολογητική, η Συμβουλευτική Ποιμαντική, κ.ά. ταξινομημένες σε τρεις βαθμίδες: α) Πρωτογενής Ποιμαντική πρόληψη σε σχέση με την ορθόδοξη εκκλησιολογία και την λατρευτική και πνευματική παράδοση της Εκκλησίας. β) Δευτερογενής Ποιμαντική πρόληψη, με έμφαση σε ποιμαντικά προβλήματα σε περιοχές όπως η ποιμαντική του Γάμου και της Οικογένειας, της Νεότητας, της Μέσης Ηλικίας, των Νοσηλευτηρίων κ.ά. γ) Τριτογενής Ποιμαντική Πρόληψη, όπου προσεγγίζονται ειδικά ποιμαντικά θέματα, όπως η ποιμαντική προσέγγιση των αιρέσεων ή των περιθωριοποιημένων ατόμων.</p> <p>Αξιολόγηση: Γραπτή εργασία και γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.</p>		
«Βιοϊατρικές τεχνολογίες και ανθρώπινο πρόσωπο»	26	10

<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες: Να εξετάσουν ειδικά ζητήματα βιοηθικής που προκύπτουν μέσα από την ανάπτυξη των σύγχρονων τεχνολογιών. Να προβληματιστούν ως προς τις εφαρμογές των σύγχρονων τεχνολογιών. Να εμβαθύνουν στο περιεχόμενο του θεολογικού λόγου περί ανθρώπου ώστε να τον αξιοποιήσουν στον δημόσιο διάλογο της Βιοηθικής.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες: Θα αξιολογούν με μεγαλύτερη ευκολία τα επιτεύγματα των σύγχρονων βιοϊατρικών τεχνολογιών σε σχέση με τον σεβασμό του ανθρώπινου προσώπου. Θα αποκτούν τη δυνατότητα της κριτικής παρέμβασης στις εφαρμογές των σύγχρονων βιοϊατρικών τεχνολογιών.</p> <p>Περιεχόμενο: Η σύγχρονη βιοτεχνολογία, σε πολλές περιπτώσεις, προβάλλει μια νέα ανθρωπολογία επί τη βάση της οποίας επανασχεδιάζεται η ταυτότητα του ανθρώπου. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται και εξετάζονται ειδικά ζητήματα βιοηθικής και η επίδρασή τους στη σύγχρονη ηθική σκέψη εξ'επόμεως Χριστιανικής διδασκαλίας.</p> <p>Αξιολόγηση: Εργασίες και προφορική παρουσίαση. Εναλλακτικά: γραπτή ή προφορική δοκιμασία.</p>		
«Παράδοση και ανανέωση στη διδασκαλία των Οικουμενικών Συνόδων»	26	10
<p>Η μελέτη της κατανόησης της παράδοσης ως εκκλησιαστικής εμπειρίας και έκφρασης ζωής, όπως αυτή καταγράφεται στα πρακτικά των Οικουμενικών Συνόδων και η ερμηνεία της ανανέωσης της σε αυτό το πλαίσιο.</p>		
«Θέματα Οικουμενικής Κινήσεως Β' (Οικουμενικές μορφές της Ορθόδοξου Εκκλησίας)»	26	10
<p>Περιεχόμενο του μαθήματος: Η πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην οικουμενική κίνηση μέσα από το έργο του π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, Αμ. Αλιβιζάτου και Ν. Νησιώτη. Μελέτη: - των προϋποθέσεων των οικουμενικών διαλόγων και - της θεολογικής επιχειρηματολογίας των Ορθόδοξων στους διαχριστιανικούς διαλόγους.</p>		
«Θρησκευτική Εκπαίδευση και ερευνητική μεθοδολογία στην εκπαίδευση»	26	10
<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες: Να αντιπαραβάλλουν τα διαφορετικά διδακτικά μοντέλα της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης. Να εξοικειωθούν με τη θεωρία της Μετασχηματιστικής Θρησκευτικής Εκπαίδευσης. Να αναπτύξουν ικανότητες έρευνας και γραπτής παρουσιάσής της.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες: Να αναγνωρίζουν τις ομοιότητες και διαφορές των διδακτικών μοντέλων της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης. Να αξιολογούν στην πράξη τα αποτελέσματα της Μετασχηματιστικής Θρησκευτικής Εκπαίδευσης. Να ερευνούν και να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους.</p> <p>Περιεχόμενο: Αναπτύσσεται διεξοδικά η θεωρία και πράξη της Μετασχηματιστικής Θρησκευτικής Εκπαίδευσης με αναφορά στα αποτελέσματα ερευνών σε ελληνικά σχολεία. Οι φοιτητές και φοιτήτριες εξοικειώνονται με την εκπαιδευτική έρευνα και τη δημοσίευση επιστημονικών άρθρων.</p> <p>Αξιολόγηση: Η επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πραγματοποιείται με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.</p>		
«Το ρητόν και άρρητον της Θεολογίας»	26	10
<p>Μελετώνται η δυνατότητα και ο τρόπος προσέγγισης του Θεού από τον άνθρωπο, η γλωσσική αναφορικότητα και η ιδιότυπη σύνθεση αποφαιτικού και καταφατικού συλλογισμού στο πεδίο της γνωσιολογίας με τις βασικές θεολογικές προϋποθέσεις που το οριοθετούν και το προσδιορίζουν. Επιχειρείται η διερεύνηση των παραμέτρων της εμπειρικής μετάβασης από τα σημαίνοντα στα σημαινόμενα.</p>		
«Ορθόδοξη ανθρωπολογία και νεωτερικότητα»	26	10
<p>Σύγχρονες περί ανθρώπου αντιλήψεις σε σχέση και διάλογο με την ορθόδοξη θεολογική ανθρωπολογία. Διερεύνηση των ανθρωπολογικών όψεων της νεωτερικότητας και της μετανεωτερικότητας στο πλαίσιο της εκκοσμίκευσης του δυτικού πολιτισμικού παραδείγματος. Το θεολογικό περιεχόμενο και το υπαρξιακό νόημα της ορθόδοξης ανθρωπολογίας στην προοπτική μιας δυναμικής και σχεσιακής περί ανθρώπου αντίληψης.</p>		
Σύνολο	78	30
Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/εξάμηνο	ECTS
«Το βιβλικό υπόβαθρο της διδασκαλίας της Αρχέγονης Χριστιανικής Εκκλησίας»	26	10
<p>Διερευνάται ιστορικοδογματικά (έννοιες και περιεχόμενο) η βιβλική Χριστολογία και Πνευματολογία και η συμβολή της στη διαμόρφωση και διατύπωση της διδασκαλίας της Αρχέγονης Χριστιανικής Εκκλησίας.</p>		
«Η Ποιμαντική των Νοσηλευτηρίων»	26	10

<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες καλούνται να εμβαθύνουν στην ποιμαντική συμπαράσταση των ασθενών που νοσηλεύονται στα νοσοκομεία με κριτήρια α: τις εκκλησιολογικές και ευαγγελικές αρχές και την οργανωμένη έκφρασή της από τους αποστολικούς έως τους νεότερους χρόνους. Χρειάζεται επίσης να γνωρίζουν τα σύγχρονα επιστημολογικά, μεθοδολογικά, θεολογικά και πρακτικά ζητήματα και, επίσης, να είναι ενήμεροι των διαφοροποιήσεων από την Δυτική Χριστιανική Παράδοση.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες χρειάζεται να είναι ενήμεροι σχετικά με ειδικά θέματα, όπως η διαχείριση της συναισθηματικής εμπλοκής, η ισορροπία και τα όρια μεταξύ πνευματικής και ψυχολογικής προσέγγισης, η εκτίμηση θεμελιωδών, πρακτικής φύσεως, ζητημάτων, όπως, η θέση του νοσοκομειακού εφημερίου στην διεπιστημονική θεραπευτική ομάδα κ.α. στην ποιμαντική φροντίδα των ασθενών.</p> <p>Περιεχόμενο: Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ποιμαντική των Νοσηλευτηρίων αποτελεί ειδικό κλάδο της Ποιμαντικής επιστήμης, μελετώνται, καταρχήν, οι εκκλησιολογικές και ευαγγελικές προϋποθέσεις της ποιμαντικής διακονίας και η ανάπτυξη και η οργανωμένη έκφραση της εν λόγω ποιμαντικής πρακτικής κατά τους αποστολικούς χρόνους, στην Πατερική Παράδοση, κατά την βυζαντινή περίοδο και κατά τους νεότερους χρόνους. Διευκρινίζονται, επίσης οι περιορισμοί και οι διαφοροποιήσεις από την Δυτική Χριστιανική Παράδοση και διερευνώνται τα σύγχρονα επιστημολογικά, μεθοδολογικά, θεολογικά και πρακτικά ζητήματα που καθορίζουν τον τρόπο ποιμαντικής διακονίας εντός των Νοσηλευτηρίων. Τέλος, διερευνώνται μερικά θεμελιώδη, πρακτικής φύσεως, ζητήματα, όπως η διαχείριση της συναισθηματικής εμπλοκής, η ισορροπία και τα όρια μεταξύ πνευματικής και ψυχολογικής προσέγγισης, η θέση του νοσοκομειακού εφημερίου στην διεπιστημονική θεραπευτική ομάδα κ.α. Σχολιάζονται, επίσης, τα θεολογικά προβλήματα που προκύπτουν από τις νεότερες εξελίξεις, όπως η σχέση μεταξύ ποιμαντικής και «πνευματικής» φροντίδας των ασθενών.</p> <p>Αξιολόγηση: Γραπτή εργασία και γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.</p>		
«Φιλοκαλική Παράδοση και νηπτική θεολογία»	26	10
<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες: Να εισαχθούν στον κόσμο της φιλοκαλικής παραδόσεως και να γνωρίσουν τα πρόσωπα που με τη σκέψη τους και το έργο τους συνέθεσαν μια πολιτισμική πρόταση θέωσης. Να μάθουν να ερμηνεύουν τα κείμενα και τη διδασκαλία των νηπτικών πατέρων. Να εξοικειωθούν με τη σκέψη των νηπτικών πατέρων. Να διακρίνουν τη συμβολή της νηπτικής ανθρωπολογίας στον σύγχρονο διάλογο. Θεολογίας και σύγχρονης κοσμικής ανθρωπολογικής σκέψης περί ανθρώπου.</p> <p>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες: Να εξοικειώνονται με τη σκέψη των νηπτικών πατέρων. Να διακρίνουν και αξιοποιούν αναλόγως τη γλώσσα των νηπτικών πατέρων στον σύγχρονο διάλογο Θεολογίας και σύγχρονης κοσμικής ανθρωπολογικής σκέψης περί ανθρώπου. Να αξιοποιήσουν βασικές αφητηρίες και αρχές της φιλοκαλικής παράδοσης στο σύγχρονο πολιτισμικό διάλογο.</p> <p>Περιεχόμενο: Εισαγωγή στη Φιλοκαλική Παράδοση (πρόσωπα και έργο). Εμβάθυνση σε ζητήματα νηπτικής ανθρωπολογίας, όπως στο πρόβλημα της σχέσης του ανθρώπου με τον εαυτό του, οι αφητηρίες του εμπαθούς βίου και η πατερική διδασκαλία για την αμαρτία και την ενοχή τον βίο των αρετών. Η διδασκαλία περιλαμβάνει τη μελέτη, ανάλυση και ερμηνεία πηγαίου υλικού (επιλεγμένα κείμενα νηπτικών Πατέρων).</p> <p>Αξιολόγηση: Εργασίες και προφορική παρουσίαση. Εναλλακτικά: γραπτή ή προφορική δοκιμασία.</p>		
«Ορθόδοξη Θεολογία και Μετανεωτερικότητα»	26	10
<p>Η ερμηνεία της μετανεωτερικότητας, οι γενεσιουργοί παράγοντες της και η πρόταση της επανερμηνείας του κόσμου, ως κριτική της νεωτερικότητας, σε σχέση με την ορθόδοξη θεολογία και την εκκλησιαστική παράδοση.</p>		
«Ορθόδοξη Εκκλησιολογία και Οικουμενική Κίνηση»	26	10
<p>Περιεχόμενο: Το μάθημα περιλαμβάνει τη μελέτη των αρχών και του θεολογικού πλαισίου της εκκλησιολογικής συζήτησης, τη διαμόρφωση και την εξέλιξη της σε οικουμενικό επίπεδο. Αναλύονται η θεολογική τεκμηρίωση, οι όροι, οι προϋποθέσεις και ο σκοπός της Ορθόδοξης συμμετοχής στην εκκλησιολογική συζήτηση που διεξάγεται στην οικουμενική κίνηση. Εντοπίζονται και εκτιμώνται με βάση την Ορθόδοξη συμβολική παράδοση συγκλίσεις και αποκλίσεις. Επίσης, το μάθημα περιλαμβάνει την εξέταση σημαντικών εκκλησιολογικών μελετών που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο των διαχριστιανικών διαλόγων με τη συμβολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ιδιαίτερα ασχολείται με τη μεγάλη εκκλησιολογική πρόκληση με την οποία βρίσκεται η Ορθόδοξη Εκκλησία στους διαλόγους της με τον Δυτικό Χριστιανισμό.</p>		
«Κοινωνική Παιδαγωγική και σύγχρονος πολιτισμός»	26	10

<p>Στόχοι: Οι φοιτητές/τριες: Να εξετάσουν τις βασικές αρχές και αξίες της Κοινωνικής Παιδαγωγικής. Να εκτιμήσουν τη συμβολή της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στη Θρησκευτική Εκπαίδευση. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές/τριες: Να εφαρμόζουν τις αρχές της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στη Θρησκευτική Εκπαίδευση. Να διαμορφώνουν σχέδια δράσης στην εκπαίδευση. Περιεχόμενο: Μελετώνται η θεωρία και πράξη της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και οι εφαρμογές της στην εκπαίδευση. Οι φοιτητές και φοιτήτριες ασκούνται την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στο πλαίσιο της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και αγωγής με σκοπό τον μετασχηματισμό και την αλλαγή. Αξιολόγηση: Η επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πραγματοποιείται με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.</p>											
«Η Πνευματολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας σε διάλογο με τη δυτική θεολογική παράδοση»	26	10									
<p>Εξετάζεται η περί του Αγίου Πνεύματος διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας σε σχέση με τις θεολογικές προϋποθέσεις της δυτικής θεολογικής παράδοσης. Η εξέταση αυτή αναπτύσσεται κυρίως στο πλαίσιο της καταγραφής των γεγονότων της θ. Οικονομίας, δηλαδή της αποκαλύψεως του Θεού στον κόσμο και τον άνθρωπο, και ως εκ τούτου αναφέρεται στο Άγιο Πνεύμα ως «χώρα των αγιαζομένων».</p>											
«Θεολογία και πολιτισμός»	26	10									
<p>Συστηματική θεώρηση των σχέσεων, των προϋποθέσεων και των συνθέσεων θεολογίας και πολιτισμού στην ιστορική διαδρομή της πίστης, της ζωής και της λατρείας της Εκκλησίας. Πολιτισμικές εκφράσεις και μνημεία λόγου και τέχνης της Ορθόδοξης Παράδοσης και κληρονομιάς. Ανάδειξη των προτεραιοτήτων ενός γόνιμου διαλόγου μεταξύ θεολογίας και πολιτισμού σήμερα. Η αντινομική και διαλεκτική σχέση θεολογίας και πολιτισμού υπό το φως της εσχατολογικής προοπτικής της Εκκλησίας.</p>											
Σύνολο	78	30									
<table border="1"> <tr> <td>Δ' Εξάμηνο</td> <td colspan="2">ECTS</td> </tr> <tr> <td>Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας</td> <td colspan="2">30</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο</td> <td colspan="2">30</td> </tr> </table>			Δ' Εξάμηνο	ECTS		Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30		Σύνολο	30	
Δ' Εξάμηνο	ECTS										
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30										
Σύνολο	30										

Άρθρο 7

Εξετάσεις και αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικά κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Η παρακολούθηση των μαθημάτων, εργασιών, σεμιναρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 20% ανά μάθημα, τίθεται θέμα διαγραφής του φοιτητή. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του ΠΜΣ πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Η βαθμολογία των μαθημάτων κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός 20 ημερών από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου.

Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε εννέα (9) μαθήματα ανά Ειδίκευση από σύνολο προσφερομένων μαθημάτων και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS. Με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή μπορεί να ανταλλάξει έως τρία μαθήματα της ειδίκευσής του με άλλα από άλλη ειδίκευση ή και άλλο ΠΜΣ, εάν ο επιβλέπων κρίνει ότι συμβάλλουν στο αντικείμενο των σπουδών του, με την προϋπόθεση ότι θα καλύπτεται το τελικό σύνολο των απαιτούμενων ECTS.

Το Πρόγραμμα του Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει στα τρία (3) πρώτα Εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές πλήρους φοίτησης και στα πέντε (5) πρώτα Εξάμηνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μερικής φοίτησης, την παρακολούθηση και εξέταση του μεταπτυχιακού φοιτητή σε εννέα (9) δίωρα μεταπτυχιακά μαθήματα, που κατανέμονται σε δύο (μερικής φοίτησης) έως τρία (πλήρους φοίτησης) ανά Εξάμηνο, και τη σύνταξη τριών (3) γραπτών ερευνητικών (φροντιστηριακών) εργασιών της Ειδίκευσης που έχει επιλέξει, ενώ από την έναρξη του τετάρτου (Δ') Εξαμήνου αναλαμβάνει ο μεταπτυχιακός φοιτητής την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας του.

Από τα τρία (3) μαθήματα κάθε Εξαμήνου, που είναι υποχρεωμένος ο μεταπτυχιακός φοιτητής να δηλώσει, επιλέγει ένα (1) μάθημα στο οποίο υποχρεούται να συντάξει φροντιστηριακή εργασία ερευνητικού χαρακτήρα σε εξάμηνα επιλογής του.

Οι τρεις (3) γραπτές φροντιστηριακές εργασίες ερευνητικού χαρακτήρα συντάσσονται στη διάρκεια των τριών (3) πρώτων εξαμήνων. Οι εργασίες κατατίθενται στο φάκελο του μεταπτυχιακού φοιτητή, που τηρείται στην γραμματεία του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία». Η εκπόνηση και συγγραφή της Διπλωματικής Εργασίας πραγματοποιείται κατά το τέταρτο (Δ') Εξάμηνο.

Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει δύο (2) εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας. Οι πιστωτικές μονάδες (ECTS) κατανέμονται ανά δέκα (10) σε όλα τα μαθήματα.

Εάν μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων για δεύτερη φορά, θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ της Θεολογικής Σχολής, τα μέλη της οποίας έχουν το ίδιο ή συναφές αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων (παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017).

Από το Δ' εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ). Η Συντονιστική Επιτροπή από το τέλος του Γ' εξαμήνου ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος (ο οποίος ορίζεται από τη Σ.Ε. με την έναρξη των μεταπτυχιακών σπουδών του κάθε φοιτητή), και στην οποία επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, οριστικοποιεί τον τίτλο και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας κατόπιν πρότασης του επιβλέποντος, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων (παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017). Η Συνέλευση του Τμήματος εγκρίνει τους τίτλους των ΜΔΕ και τη συγκρότηση της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Ο Επιβλέπων της ΜΔΕ πρέπει να είναι μέλος ΔΕΠ ή μέλος ΕΔΙΠ. Τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής προέρχονται από όλες τις κατηγορίες διδασκόντων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική γλώσσα.

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Master) απαιτείται η υποβολή και έγκριση γραπτής Διπλωματικής Εργασίας. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία είναι δοκίμιο συστηματικής, συνθετικής και μεθοδικής επιστημονικής έρευνας με σχετική πρωτοτυπία, ενδεικτικής εκτάσεως 25.000-30.000 λέξεων, χωρίς να προσμετράται η βιβλιογραφία. Αποτελεί καταγραφή του προβληματισμού της έρευνας, σε συγκεκριμένο θέμα και συντάσσεται σύμφωνα με τους κανόνες της καθιερωμένης επιστημονικής μεθοδολογίας.

Η διαδικασία σύνταξης της Διπλωματικής Εργασίας αρχίζει από την ανακοίνωση του θέματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου, το θέμα της Διπλωματικής Εργασίας του, ο Επιβλέπων Καθηγητής καθώς και η ημερομηνία ανακοινώσεως του θέματος στη Συνέλευση, εγγράφονται σε ειδικό κατάλογο που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Μετά την υποβολή της ΜΔΕ από τον υποψήφιο συντάσσεται Εισηγητική Έκθεση από τον Επιβλέποντα και υποβάλλεται μέσω της Γραμματείας του Π.Μ.Σ. στη Σ.Ε. Αμέσως μετά αποστέλλεται η εργασία στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία πρέπει σε σαράντα (40) ημέρες από την αποστολή να αποφανθεί περί της αποδοχής ή μη αυτής και περί της βαθμολογήσεώς της. Σε περίπτωση που ένα μέλος της τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος παράταση μέχρι είκοσι (20) ημερών.

Η Διπλωματική Εργασία κατατίθεται υποχρεωτικώς σε έξι (6) βιβλιοδετημένα αντίτυπα (τρία για την Εξεταστική Επιτροπή, δυο για τη Γραμματεία του ΠΜΣ και του Τμήματος και ένα για τη Βιβλιοθήκη της Θεολογικής Σχολής) και διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή προς έκθεση στον κριτικό έλεγχο της επιστημονικής κοινότητας διεθνώς.

Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής (παρ. 4, του άρθρου 34 του ν. 4485/2017).

Η Διπλωματική Εργασία, στη σύνταξη της οποίας αντιστοιχούν τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), κρίνεται και αξιολογείται από την τριμελή Εξεταστική Επιτροπή και ο μέσος όρος (Μ.Ο.), που προκύπτει από τη βαθμολογία της τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, αποτελεί τον τελικό βαθμό αυτής. Η βαθμολογία της Διπλωματικής Εργασίας, όπως και των μεταπτυχιακών μαθημάτων, εκφράζεται με την κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το πέντε (5) και χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας της Διπλωματικής Εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερος του πέντε (5). Άλλως, η Διπλωματική Εργασία απορρίπτεται.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος Θεολογίας (παρ. 5 του άρθρου 34 του ν. 4485/17).

Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

Ο τελικός βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών προκύπτει από τον μέσο όρο του αθροίσματος του βαθμού της Διπλωματικής Εργασίας και του μέσου όρου των βαθμών των εννέα (9) μαθημάτων.

Άρθρο 8

Υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (παρ. 3 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017).

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών

ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.

3. Η Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων για τρίτη φορά και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,

4. Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (παρ. 1 του άρθρου 44, του ν. 4485/2017). Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του κάθε διδάσκοντα θα του κοινοποιούνται.

5. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Θεολογίας και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του Διευθυντή του ΠΜΣ ή του Αναπληρωτή του, του Προέδρου του Τμήματος ή του Αναπληρωτή του και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία» απονέμεται τίτλος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στις εξής ειδικεύσεις:

1. «Βιβλικές Σπουδές».
2. «Πατερικές και Ιστορικές Σπουδές - Χριστιανική Αρχαιολογία».
3. «Συστηματική Θεολογία και Επιστήμες της Αγωγής»
6. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος.

Άρθρο 9 Υποδομή ΠΜΣ

1. Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ θα διατεθούν αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Θεολογίας.

2. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία στελεχώνεται από υπαλλήλους της Γραμματείας του Τμήματος Θεολογίας και από συνεργάτες που προσλαμβάνονται.

3. Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται κατόπιν έγκρισης του Τμήματος από:

α) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,

β) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
γ) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
δ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),
ε) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

4. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία», ο οποίος κατατίθεται στο Τμήμα Θεολογίας του ΕΚΠΑ (παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός αποστέλλεται στα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Η διδασκαλία του ΠΜΣ δύναται να καλλιεργηθεί, να ενισχυθεί και να εμπλουτισθεί με τη βιωματική επίσκεψη και εντύπωση σε σχετικούς προς το αντικείμενο χώρους, η οποία ενισχύεται οικονομικά από τον ΕΛΚΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος ή από δωρεές ή από χορηγίες.

6. Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 10 Ανάθεση Διδασκαλίας/Διδάσκοντες ΠΜΣ

Οι διδάσκοντες του ΠΜΣ προέρχονται, σε ποσοστό τουλάχιστον 60% από μέλη Δ.Ε.Π., ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ του Τμήματος Θεολογίας, ενώ όποια άλλη ανάθεση διδασκαλίας γίνεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης.

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του ΠΜΣ γίνεται ύστερα από εισήγηση της ΣΕ και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 11 Μεταβατικές Διατάξεις

Οι ήδη εγγεγραμμένοι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον κανονισμό που ήταν σε ισχύ κατά το έτος εισαγωγής τους στο πρόγραμμα.

Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στον παρόντα κανονισμό αρμόδια να αποφασίσει είναι η Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης
ΜΕΛΕΤΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: www.et.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)	
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

